

MEDNARODNA VAJA ZAŠČITE IN REŠEVANJA EUROPOLEX 2005

International protection and rescue exercise EUROPOLEX 2005

Domen Torkar* UDK 614.84:351.862(438)

Povzetek Abstract

V bližini mesta Wrocław na Poljskem je od 26. junija do 1. julija 2005 potekala mednarodna simulacijska vaja EUROPOLEX 2005. Vaja, ki je bila organizirana ob podpori Evropske unije oz. v okviru Mehanizma Skupnosti za krepitev sodelovanja na področju civilne zaščite, je bila izvedena z namenom izboljšanja odziva reševalnih enot različnih držav pri posredovanju ob večji naravni nesreči izven Evropske unije. Omenjena vaja je predstavljala doslej največjo praktično vajo v okviru Mehanizma CZ v Evropski uniji. Cilj vaje je bil povečati usposobljenost za izvajanje skupnih akcij zaščite in reševanja v Evropski uniji ali izven nje. Na vaji je sodelovalo 19 reševalnih enot s skoraj 1000 reševalci iz 14 držav.

An international simulation exercise EUROPOLEX 2005 took place from 26 June to 1 July 2005 near the Polish city of Wrocław. The exercise, which was organised with the aid of the European Union, within the framework of the Community Mechanism for strengthening cooperation in the area of civil protection, was carried out for the purpose of improving the response of rescue units of different countries in the case of intervention during major natural disasters outside the European Union. The aforementioned exercise was the largest practical exercise to date in the European Union within the framework of the Community Mechanism. The aim of the exercise was to increase the capacity to carry out joint actions of protection and rescue in the European Union or outside it. Nineteen rescue units with almost 1000 rescuers from 14 countries took part in the exercise.

Uvod

Od 26. junija do 1. julija 2005 je v bližini mesta Wrocław na Poljskem potekala mednarodna simulacijska vaja EUROPOLEX 2005. Vajo je organiziralo Nacionalno poveljstvo državne gasilske službe (Straz Pozarna) ob podpori Generalnega direktorata za okolje pri Evropski komisiji v okviru Mehanizma CZ Skupnosti za krepitev sodelovanja na področju civilne zaščite (v nadaljevanju Mehanizem CZ)¹. V vaji je sodelovalo 19 reševalnih enot s skoraj 1000 reševalci iz 14 držav ter 30 opazovalci iz 19 držav. Vaja je bila izvedena na poligonu poljske

vojske. Poligon je kot zapuščeno vojaško naselje vojske nekdanje Sovjetske zveze nudil odlične možnosti za urjenje različnih zvrsti reševanja izpod ruševin.

Namen in glavne značilnosti vaje

Namen praktične vaje, ki je bila večnacionalna in večdnevna, je bil skupno urjenje različnih reševalnih enot iz držav Evropske unije, Rusije in Ukrajine s ciljem izboljšati pripravljenost in sposobnost odziva ob večji nesreči v državi izven Evropske unije. Celotna izvedba postopkov pošiljanja različnih reševalnih enot in skupno delo² na vaji sta bila namenjena izboljšanju usposobljenosti za skupno delovanje različnih enot znotraj evropskega Mehanizma CZ, tako za same nacionalne enote kakor tudi za mednarodno koordinacijsko raven, ki usklajuje skupno delovanje vseh enot.

* Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova cesta 61, Ljubljana, domen.torkar@urszr.si

¹ Več o Mehanizmu skupnosti za krepitev sodelovanja na področju CZ glej: Volaj, 2005, 238.

² Priprave in postopke pošiljanja ter skupnega delovanja enot za zaščito in reševanje v tujini določajo različni mednarodni standardi. Najpomembnejši med njimi je priročnik skupine INSARAG (International Search and Rescue Advisory Group). Evropska unija za ta namen pripravlja t. i. Priročnik o nudenju pomoči v okviru Mehanizma CZ.

Scenarij

Predpostavka vaje je bil večji potres v namišljeni državi Nibyland, ki meji s Poljsko. Potres je porušil del glavnega mesta države ter posledično povzročil tudi nesreče z

Slika 1. Pred izvedbo nalog je treba uskladiti načrte (foto: D. Torkar)

Figure 1. Plans must be coordinated before tasks are carried out (photo: D. Torkar)

nevarnimi snovmi oz. izpuste kemičnih sredstev. Država Nibyland je zaprosila Evropsko komisijo za pomoč, le-ta pa je preko Mehanizma CZ oz. preko Centra za opazovanje in obveščanje (MIC Monitoring and Information Centre) za pomoč zaprosila države EU.

Sodelujoče enote

Preko Mehanizma CZ oz. preko Centra za opazovanje in informiranje (MIC) je prizadeta država zaprosila za pomoč reševalne enote iz tujine. Tudi Slovenija je bila v tej fazi vaje zaprosena za pomoč. Prizadeta država oz. njen lokalni organ za usklajevanje odziva na nesrečo (LEMA – Local Emergency Management Agency) je na podlagi ponudb za pomoč zaprosila 14 držav za dejansko pomoč. Intervencijske ekipe, ki so na tej vaji sodelovale in so (na zaprosilo) prispele na pomoč, so bile:

- Belgijska enota za hitro reševanje in podporo (First Aid and Support Team – B-FAST),
- Francoska enota za reševanja ob kemični nesreči (French chemical rescue group),
- Britanska gasilska služba; enota za iskanje in reševanje (UK fire service, SAR team),
- Rusko ministrstvo za izredne razmere; enota EMERCOM,
- Nemška enota za tehnično pomoč in reševanje in enota za iskanje in reševanje v tujini (THW in International Search and Rescue Team),
- Slovaška enota civilne zaščite za reševanje in pomoč v tujini,
- Češka gasilska in reševalna služba; enota za iskanje in reševanje (Fire and Rescue Service; SAR team),
- Avstrijski Rdeči križ; enota za komunikacijsko podporo (Austrian Support team),
- Danska agencija za krizno delovanje; enota za iskanje in reševanje (Danish Emergency Management Agency – DEMA; SAR team),
- Estonski reševalni odbor; enota za hitre reševalne

intervencije (Estonia Rescue Board; Estonian Disaster and Relief Team – EDRT),

- Finska enota za reševanje v tujini (Finn Rescue Force – FRF),
- Švedska agencija reševalnih služb; mobilna zdravstvena enota (Swedish Rescue Services Agency – SRSA; Medical emergency response team),
- Ukrajinsko ministrstvo za izredne razmere; enota za tehnično reševanje,
- Poljsko nacionalno poveljstvo državne gasilske službe, policija, poljska vojska.

Skupaj je v vaji sodelovalo skoraj 1000 reševalcev. Navedene države so poslale enote za iskanje in reševanje (SAR – Search and Rescue), ki vključujejo moštvo in opremo za hitre intervencije pri iskanju in reševanju izpod ruševin ali z višin, ali enote, ki so namenjene posredovanju ob kemični nesreči oz. nesreči z nevarnimi snovmi. Večina enot, ki je sodelovala na vaji, ima izkušnje tudi z dejanskih reševalnih intervencij v tujini in so organizirane in usposobljene v skladu z mednarodnimi standardi. Švedska je na vaji sodelovala z mobilno zdravstveno ambulanto, ki lahko nudi nujno zdravstveno oskrbo. Med vajo so oskrbeli tudi 9 realno ponesrečenih reševalcev. Avstrija je na vaji sodelovala z enoto, ki je zagotavljala tehnično podporo (komunikacije, računalniška oprema) mednarodnemu koordinacijskemu centru.

Slika 2. Pripadnik belgijske enote za tehnično reševanje (foto: D. Torkar)

Figure 2. Member of the Belgian unit for technical rescue (photo: D. Torkar)

Slika 3. Naporno delo (foto: D. Torkar)
Figure 3. Strenuous work (photo: D. Torkar)

Mednarodne enote je v skladu z mednarodnimi standardi usklajeval t. i. mednarodni koordinacijski center (OSOCC – On Site Operations Coordination Centre), ki je sodeloval s predstavniki lokalnega organa za usklajevanje odziva na nesrečo (LEMA).

Vajo je izvajalo in vodilo vodstvo vaje (ExCom), ki je v dobrih dveh dneh in pol, kolikor je trajal ožji del vaje, na podlagi predhodnega scenarija vaje sprožilo 87 dogodkov, na katere je moral OSOCC odgovarjati z aktiviranjem in s koordinacijo razpoložljivih sil in sredstev za pomoč lokalnim reševalnim strukturam.

Potek vaje

Pri vaji se je izvajal in uril celoten postopek obveščanja in pošiljanja enot na reševalno misijo v tujino. Ti postopki zajemajo: zaprosilo za pomoč prizadete države, odgovor

na zaprosilo države, ki ponuja pomoč, potrditev ponudbe s strani prizadete države, aktiviranje sil in priprava za napotitev v tujino, potovanje, prehod meje, prihod na mesto izvajanja reševalnih aktivnosti, ureditev nastanitve, oceno stanja in povezovanje z usklajevanim organom mednarodne reševalne pomoči, izvajanje reševalnih aktivnosti ter priprave in izvedbo umika oz. vračanje enot v domovino. Na vaji je ExCom sprožil 87 različnih dogodkov, ki so zahtevali hiter in učinkovit odgovor mednarodnih reševalnih enot. Vsak dogodek je bil vnaprej pripravljen tudi s potrebnimi imitacijami in z markerji.

Dogodki so bili naslednji: popotresni sunki, ki so zahtevali dodatne iskalne in reševalne akcije, iskanje in reševanje preživelih, preiskovanje porušenih območij, reševanje v primeru večje prometne nesreče, reševanje z višine, nesreča z nevarnimi snovmi, iskanje in reševanje na kontaminiranem področju, požari ... Naloga OSOCC je bila, da je za vsak dogodek uskladal zmogljivosti mednarodnih enot in pripravil učinkovit odgovor na dogodek. Enote so v dveh dneh in pol (60 ur) ožjega dela vaje izvedle več kakor 417 ur aktivnosti. Posamezna enota je v tem času izvedla približno 20 ur aktivnosti.

Aktivnosti enot in drugih organov na vaji so skozi celotno vajo spremljali opazovalci vaje. 30 opazovalcev iz 19 držav nas je lahko nemoteno opazovalo aktivnosti posamezne enote ali združenih enot na vadbenem poligonu in imelo dvakrat dnevno pogovore o svojih pogledih o izvedbi vaje.

Dodatne aktivnosti

Po koncu ožjega dela vaje je bil za enote dan prepotrebnega počitka, vodstveno osebje pa se je udeležilo zaključne konference o izkušnjah z vaje. Na konferenci so svoj pogled na vajo predstavili organizatorji vaje, predstavniki vseh sodelujočih enot, vodstvo vaje (ExCom), mednarodni koordinacijski center (OSOCC) ter predstavnik

Slika 4. Reševanje na kontaminiranem območju (foto: D. Torkar)
Figure 4. Rescue in a contaminated area (photo: D. Torkar)

Slika 5. Nastanitev za reševalce (foto: D. Torkar)
Figure 5. Accommodation for rescuers (photo: D. Torkar)

Slika 6. Prikaz tehnike (foto: D. Torkar)
Figure 6. Demonstration of technique (photo: D. Torkar)

opazovalcev vaje. Govorniki so poudarili predvsem dobro organiziranost vaje ter bogastvo skupnih izkušenj, ki so jih pridobili pri aktivnostih pri tako veliki vaji. Večkrat so poudarili tudi idealne pogoje za vadbo reševalnih aktivnosti v zapuščenem naselju z veliko različnih ruševin.

Naslednji dan so organizatorji pripravili t. i. demonstracijsko vajo, ki je bila pripravljena ob ulici z zapuščenimi stavbami na obeh straneh. Povabljeni gostje so si ogledali dejavnosti in raznolikosti vseh 14 reševalnih enot na enem mestu. Demonstracijske aktivnosti so se zaključile s prikazano vajo poljskih protiterorističnih enot, ki so izvedle, za reševalce redko viden, vpad v objekt, ki so ga pred tem zasedli teroristi.

Vaja za posamezne enote z zaključkom aktivnosti na Poljskem še zdaleč ni bila končana. Treba se je bilo pripraviti za odhod domov. Vožnja je za nekatere enote trajala tudi več dni. Doma so enote čakale dodatne analize lastnih aktivnosti ter priprava opreme za ponovno uporabo.

Sklepne misli

Evropska unija oziroma njen Mehanizem CZ s takšnimi vajami poskuša vzpostaviti večje sodelovanje med različnimi nacionalnimi enotami za hitro aktiviranje pri posredovanju v območju EU ali zunaj njega. Po sklepih večine udeležencev je omenjena vaja dosegla svoj namen. Enote so morale v omejenem času prikazati veliko mero usposobljenosti in tudi fizične pripravljenosti. Namen takih vaj pa je tudi spoznavanje opreme in postopkov drugih enot. Vse to so izkušnje, ki ob nesreči rešujejo življenja.

Viri in literatura

1. EU priručnik o nujenju pomoči v okviru mehanizma na področju civilne zaščite z dne 20. 5. 2003.
2. INSARAG priručnik za iskalne in reševalne intervencije v tujini, www.reliefweb.org, januar 2006.
3. Odločba Sveta o vzpostavitvi mehanizma Skupnosti za krepitev sodelovanja na področju civilne zaščite, 2001/792/EC, EURATOM, z dne 23. 10. 2001.
4. Volaj, G., 2005. Izobraževanje in usposabljanje v okviru »Mehanizma Skupnosti za krepitev sodelovanja na področju civilne zaščite«. V: Ujma 19, str. 238–242.